

2. Голюк О.А. Теоретико-методологічні засади формування діалогічної культури в майбутніх вчителів у процесі вивчення педагогічних дисциплін / О.А.Голюк // Вісник Глухівського державного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки. Випуск 13. – Глухів: ГДПУ, 2009. – С.244-252.
3. Голюк О.А. Уровни развития диалогической культуры будущих воспитателей ДОУ и учителей начальной школы в процессе профессиональной подготовки / О.А.Голюк // Современные подходы к профессиональной подготовке педагога. – Мозырь : УО МГПУ им. И.П. Шамякина, 2015. – С.124-130.
4. Голюк О.А. Ціннісні орієнтації батьків як основа забезпечення гармонійного буття дитини у сім'ї / О.А.Голюк // Імідж сучасного педагога. – 2015. – № 6 (155) – С. 41-44.
5. Демченко О.П. Виховні ситуації в особистісно зорієнтованому просторі початкової школи : монографія / О.П.Демченко. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2014. – 416 с.
6. Демченко О.П. Особливості створення вербальних виховних ситуацій за змістом казок у роботі з дошкільнятами / О.П.Демченко // Гуманізація навчально-виховного процесу : збірник наукових праць. Спецвипуск / [за заг. ред. проф. В.І.Скрипченка]. – Ч.1. – Словянськ : СДПУ, 2010. – С.81-88.
7. Лазаренко Н. І. Розвиток пізнавальної активності першокласників у період навчання грамоти / Н.І.Лазаренко // Початкова школа. – 1999. – № 5. – С.13-16.
8. Лопатіна Г. О. Художнє слово як засіб навчання діалогічного мовлення дітей молодшого дошкільного віку / Г. О. Лопатіна // Педагогічна освіта: теорія і практика. - 2011. - Вип. 8. - С. 227-231.
9. Любашина В. В. Формування діалогічних умінь у старшого дошкільного віку в іграх за сюжетами художніх творів: дис. канд. пед. наук: спец. 13.00.02 / В.Любашина. – Ялта, 2006. – 188 с.
10. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи, 2017.- 33с.
11. Родюк Н.Ю. Формування професійно-педагогічної комунікації майбутніх учителів/ Н.Ю.Родюк // Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія: Педагогічні науки : зб. наук. пр. – Старобільськ, 2017. – № 4 (309) травень. – С. 226-231.
12. Сіваш Т.Д. В.О. Сухомлинський про розвиток словесної творчості молодших школярів / Т.Д. Сіваш // Реалізація ідей В.О. Сухомлинського в практиці роботи сучасних освітніх закладів : Збірник матеріалів регіональних педагогічних читань / Відп. за випуск : І.І. Козак, І.М. Лапшина, Л.В. Любчак. – Вип. 9. – Вінниця : ТОВ «Ландо ЛТД», 2013. – С. 198-201.
13. Тишик О.А. Проблеми дидактики в педагогічній спадщині С.І. Миропольського : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.01 «Теорія та історія педагогіки» / О.А. Тишик. – Харків, 1998. – 20 с.

ЕКОЛОГІЧНЕ ВИХОВНЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У РАКУРСІ ЗАРУБІЖНИХ ОСВІТНІХ ТЕНДЕНЦІЙ

Л.Шпирко, здобувач ступеня вищої освіти «бакалавр»

Науковий керівник: Г.С.Тарасенко, доктор педагогічних наук, професор

Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського (Україна)

ECOLOGICAL UPBRINGING OF YOUNGER SCHOOLCHILDREN IN RACURS OF FOREIGN EDUCATIONAL TENDENCIES

L. Shpyrko, fourth-year student

Vinnitsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University (Ukraine)

***Анотація:** У статті розглянуто особливості екологічного виховання молодших школярів у ракурсі зарубіжних освітніх тенденцій. Проаналізовано основні аспекти створення сприятливого екологоосвітнього середовища в просторі початкової школи. Обґрунтовано найбільш доцільні методи та механізми впливу вчителя на екологічну свідомість, мислення та культуру дітей молодшого шкільного віку в рамках зарубіжної педагогіки.*

***Ключові слова:** екологічне виховання, екологічна освіта, зарубіжні тенденції, молодші школярі, школи зарубіжжя.*

***Abstract:** The article deals with the features of environmental upbringing of younger pupils in the perspective of foreign educational tendencies. The main aspects of creation of favorable ecological educational environment in the primary school space are analyzed. The most expedient methods and mechanisms of influence of the teacher on ecological consciousness, thinking and culture of children of primary school age within the framework of foreign pedagogy are substantiated.*

Keywords: *ecological upbringing, ecological education, foreign tendencies, younger pupils, schools of foreign countries.*

Проблема взаємодії людини з природою в нинішній час прогресивних зрушень у сфері техніки й досі залишається всеохоплюючою та різуче гострою. Одвічне прагнення людства до матеріального збагачення, задоволення власних потреб за рахунок природного середовища, а також нехтування загальнолюдськими цінностями, культурною поведінкою призвели до глобальної екологічної кризи, осередками існування якої стали не лише мальовничі куточки природи: ліси, луки, озера, гірські утворення, а й глибинні порухи душ громадянства. Нищівне, утилітарно-споживацьке ставлення особистості людського індивідуума до об'єктів і явищ благотворного світу природи поставило на порядок денний питання фундаментальної значимості – настав час для кардинальних змін у системі цінностей особистості, створення нової парадигми екологічної освіти, покликаної відновити внутрішню гармонію між людиною, природою та суспільством; трансформувати стереотипну поведінку громадян в осмисленоприрододоцільну.

Одним із вирішальних періодів для осягнення закономірних зв'язків буття в екозорієнтованому середовищі, придбання досвіду збереження та відновлення природи є молодший шкільний вік. Саме в дитинстві закладаються підвалини екологічної культури, мислення та свідомості, формуються перші вподобання, навички дій, естетичні ідеали, емоційно-чуттєві поривання, світоглядні екологічні орієнтири. Дитячий світ сповнений незабутніх вражень від побаченого, почутого, учні з цікавістю досліджують навколишнє середовище, вчать помічати красу та виразність природи. Міжнародний досвід з питань екологічної освіти підростаючих поколінь накопичив низку ефективних підходів. Їх вивчення, критичне та творче переосмислення можуть стати корисними на шляху до формування нового екоцентричного суспільства.

Зарубіжні тенденції екологічного виховання дітей і молоді на сьогоднішній день висвітлюються в працях таких науковців як М. Бауер, К. Борін, О. Драйер, І. Коршунова, І. Костицька, Т. Кучай, В. Ломакович, Л. Лук'янова, Г. Марченко, С. Ніколаєва, Г. Пустовіт, Н. Пустовіт, Є. Ріпачок, І. Рудковська, О. Свистак-Яроцька, Я. Славська, Г. Тарасенко, Є. Флешар, В. Червонецький та ін. Їхні дослідження стосуються як окремо взятих країн (Великобританії, Німеччини, США, Японії тощо), так і комплексного аналізу екологічної освіти у світовій спільноті.

Нині все більше діячів у сфері науки схиляються до такої моделі екологічної освіти особистості, яка посилила б роль емоційно-чуттєвої складової у взаємодії людини з довкіллям, підняла духовну, естетичну цінності природи на найвищу сходинку в системі екопріоритетів людства. Прототипом такої моделі у країнах зарубіжжя стало дедалі частіше використання в навчально-виховному процесі «педагогіки переживань (Erlebnispädagogik)». Вона бере свій початок з 90-х років минулого століття, коли своєрідного краху зазнала «дидактика катастроф» із її методами залякування та навернення страху перед безповоротною кризою. Головна мета «педагогіки переживань» – навчити сучасне покоління людей, зокрема й молодших школярів, «адекватно бачити себе в навколишньому середовищі». Безпосереднє емоційно-чуттєве сприйняття, «переживання» та розуміння природного світу як частини свого ества, на думку А. Шультженко, допомагає дітям любити його так як самого себе й, відповідно, докладати задля збереження й процвітання навколишнього світу максимум зусиль, турботи, уваги. Вихованці, перебуваючи на лоні природи (серед лісу, на галявині, біля озера) можуть виконувати ігрові вправи на уважність, із зав'язаними очима вести пошук природних об'єктів, потім робити їхній міфологічний або біологічний опис, медитативно спілкуватися з природою або ж вести з нею німу розмову, уявно перевтілюватися в природні об'єкти, показувати мімікою, жестами їхні характерні ознаки, відтворювати звуки, рухи. Така емоційно-чуттєва ідентифікація зі світом природи дозволяє кожному учневі по-справжньому відчути себе частинкою довкілля, свідомо замислитися над своєю поведінкою в навколишньому середовищі, відрегулювати вектор

практичної діяльності в природі. В руслі «педагогіки переживань» у багатьох країнах зарубіжжя також використовуються «лісова» та «музейна педагогіка». Особливостями останньої є прагнення залучати підростаюче покоління та їх батьків до мистецтва, художньо-творчої діяльності, яка допоможе не тільки виховати у дітей здатність естетично сприймати світ, а й зрозуміти одвічну сутність людини та природи [12, 30].

Звичайно, це лише загальнообумовлені тенденції, котрі в кожній із світових держав реалізуються по-особливому, із врахуванням ряду ментальних, економічних, освітніх та методичних особливостей. Так, у Фінляндії, яка нині займає передові позиції в ефективності шкільної системи освіти, безпосередній спрямованості її на життя, діти починають систематичне знайомство з екологією та охороною природи в спеціально облаштованих «Центрах доквілля». Головна мета цих закладів зосереджена на наданні школярам природничих знань та на безпосередньому виконанні вправ у природному середовищі. Навчання у таких центрах є активним, адже інформацію діти отримують через власні почуття та практичну діяльність. У навчально-виховному процесі найчастіше використовуються такі методи роботи, як дослідження, подорож, гра, екскурсія в природу, система спеціально створених запитань, індивідуальна творчість молодших школярів. Особлива увага учнів фокусується на вирішенні проблем взаємовідносин людини з іншими представниками природи й відповідальності людської особистості за функціональну спроможність навколишнього середовища [3, 4]. Екологічна освіта в початковій школі Фінляндії не є відокремленою, оскільки реалізується в комплексі з моральним, трудовим, розумовим та естетичним вихованням. Вчителі цієї країни прагнуть не лише ознайомити молодших школярів із доквіллям, але й навчити сприймати красу природи, викликати у дітей загальнолюдську повагу та любов до її мешканців, розвивати відповідальність за своє місце проживання.

У США екологічна освіта учнів школи першого ступеня здійснюється на міжпредметній основі. Педагоги прагнуть змінити екологічно несприятливу ситуацію в країні шляхом подолання помилок минулого, а тому до екологічного навчання та виховання учнів залучають фахівців із різних галузей знань, зокрема учених-спеціалістів із заповідників. Значна увага шкільної спільноти приділяється активізації практичного досвіду учнів й використанню практико-зорієнтованих методів навчання: екологічних екскурсій, ігор, польових занять, робіт на пришкольніх ділянках. Великим попитом у закладах освіти користуються й «польові маршрути», головна мета яких полягає у тому, щоб прищепити учням «кодекс екологічної поведінки», закликати дітей не знищувати рідкісних видів тварин і рослин, не паплюжити гнізда птахів. Серед ігор еколого-виховної спрямованості досить популярною є гра «Земля – космічний корабель», під час якої молодші школярі переконуються в тому що, природні багатства на нашій планеті, вільно кружляючій у просторах космосу, не безмежні, а тому кожному з нас варто приділити максимум ласки, доброти й поваги до мешканців природи [6]. В певні періоди часу звичайні шкільні класи в Сполучених штатах можуть трансформуватися в «екологічні», «морські», «гірські», «сніжні». Це, звісно, дає змогу ще більше зблизити дітей із доквіллям.

Значна увага уряду цієї країни приділяється й екологічній освіті підростаючих поколінь поза межами школи. Так, наприклад, у багатьох штатах педагоги користуються програмою позашкільного екологічного навчання та виховання Джуді Фрідман, яка знайомить молодших школярів із навколишнім середовищем за допомогою книги про кумедного товстунчика Джеллі Джем. У цього персонажа цікава зовнішність – короткі лапки та заячі вуха, а ще Джеллі може бути, в залежності від ситуації, веселим або сумним. Сторінки книги допомагають учням зрозуміти, що таке доквілля, і як важливо його берегти. Джеллі Джем пропонує дітям разом із ним проробляти досліди із водою, задуматися над проблемами сміття; знайомить із переробкою відходів, можливостями повторного використання речей, особливостями економії води. Також, Джем, спеціально для учнів, розбирає процес забруднення повітря, говорить з ними про жахливі проблеми нафти та бензину, фінансові труднощі очищення країною великої кількості сміттєзвалищ. Досить

популярною в США є й технологія Маури О'Коннор «Світло життя», спрямована на розширення і розвиток тих умінь і уявлень, які діти отримали на уроках у школі. Головна мета цієї програми для учнів початкових класів – пробудити інтерес до «явищ навколишнього середовища в місті», викликати радість спілкування з природою, зблизити дітей із довкіллям. Молодші школярі уявно перетворюються в інопланетян й за допомогою різних видів діяльності та власних органів чуття досліджують рідне місто, набираються вражень, які потім відображають у своїх малюнках. Діти дізнаються, які промислові зони, житлові квартали і місця відпочинку є в найближчому просторі, обговорюють, про кого вони могли б разом із класом піклуватися. На наступних заняттях школярі дізнаються, що таке пейзаж, як зелені рослини постачають людині кисень, розглядають їх під мікроскопом, пізнають, що дерева, як і люди, можуть бути веселими та сумними, коли у них зламана гілка, ведуть настінний календар «Ростемо разом з природою», перевтілюються у дерева, медитують, складають розповіді, типу «Якби я був деревом ...». Далі маленьким дослідникам пропонують познайомитися із птахами. Школярі розглядають їхнє пір'я та сліди на снігу, перевтілюються в них, підготовують їх взимку, конструюють з паперу гусячу зграю. Потім дітей знайомлять із комахами, їхнім способом життя. Наступні розділи програми присвячені питанням потреб людини і тварин, учнів вчать розмежовувати поняття потреба і бажання, Діти дізнаються про енергію та економію, пізнають одвічну істину – людина має жити в гармонії із природою, брати із неї приклад» [7, 227-229].

Цікавою формою залучення учнів молодшого шкільного віку до екологічної освіти в період літніх канікул у штатах є програма «Юний рейнджер». Дітям роздають буклети із пізнавальними кросвордами, загадками та завданнями, які вони виконують самостійно або з товаришами у місцевому парку. Отримавши спеціальні нагрудні значки, школярі вирушають на виконання практичних та пізнавальних завдань, знайомляться із об'єктами природного світу, очищують засмічені території, завали, допомагають потрапившим у біду тваринам, паралельно записують цікаву інформацію в карти-схеми. В кінці доповідають про виконану роботу директору парку й за добре виконані справи отримують звання юного рейнджера.

Цінний досвід з питань екологічної освіти молодших школярів накопичила й німецька держава. Відомо, що громадяни цієї країни є зразковими захисниками природи. В Німеччині діє ряд екологічних проектів щодо очищення води, повітря, водойм, навчання осіб будь-якого віку правильній, гуманній поведінці в довкіллі. Так, наприклад, віднедавна в країні набула поширення освітня програма «Просвіта в галузі рекупірації відходів». Для представників різних галузей знань, школярів влаштовуються спеціальні семінари, на яких обговорюються питання утилізації відходів у різних місцях (вдома, на підприємстві, на відпочинку) та якість товарів. Громадяни, які побували на такому семінарі згодом починають об'єднуватися в групи й проявляти власну ініціативу: організують пункти для збору й сортування відходів, консультують робітників різних підприємств щодо екологічної безпеки, влаштовують для школярів екскурсії на заводи з переробки сміття, станції для сортування відходів тощо. На уроках молодшим школярам пропонують розгляд таких тем, як «Екологічний шкільний портфель і його вміст», «Макулатура та виробництво паперу», «Екопакети для подарунків» та ін. Учні дізнаються про круговорот речей та матеріалів у довкіллі. Також, для понад 2500 дітей організатори влаштовують гру «Театр навколишнього середовища» [7, 233]. Значна увага шкіл Німеччини приділяється й формуванню в маленьких учнів екологічного мислення та свідомості. Діти повсякчас наводять порядок у шкільному дворі, саджають дерева в саду, естетично оформлюють квітники, створюють «екологічні оазиси» в шкільному приміщенні (коридорах, класах, холах). Для цього дізнаються про сприятливі умови існування рослин, проявляють власний художній смак і творчі здібності. Залучаються до такої роботи й батьки учнів. Усе відбувається під закликом «Упорядкуємо школу, як мікрокосмос суспільства!». Для розвитку в учнів молодшого шкільного віку уміння приймати природодоцільні рішення, передбачати наслідки власних дій у природі, німецькі вчителі активно використовують методи пошукового характеру, зокрема метод проектів, який не тільки стимулює пізнавальну діяльність дітей, а й пробуджує допитливість і бажання допомагати природі. Практикується в

Німеччині й залучення в традиційні школи фахівців із «природних шкіл». Кваліфіковані спеціалісти організують для учнів різноманітні семінари та практичні заходи, в ході яких діти «переживають пори року», доглядають за рослинами тощо. Як обов'язковий вид навчальної діяльності з охорони природи в країні розглядається робота школярів із природними матеріалами. Німецькі освітяни стверджують, що залучення молодших школярів до «креативної мистецької діяльності» позитивно позначається на їхній екологічній свідомості, а тому в багатьох школах організуються спеціальні курси підготовки дітей до роботи з природними матеріалами. Наприклад, у м. Дельменхорст такі курси мають назву «Кольорове місто»: діти отримують необхідні для роботи матеріали й креативно оздоблюють ними різні промислові й приватні об'єкти [1].

Екологічна освіта учнів початкових шкіл Великобританії пронизана діяльнісними, міжпредметними, практичними та соціальним підходами. Англійські педагоги впевнені в тому, що екологічне навчання та виховання дітей має бути цікавим, реалізовуватися через діяльність й безпосередній досвід учнів. В процесі виховання в школярів любові до природи мають брати участь не лише освітні заклади, а й сім'я, общини. Учні молодшого шкільного віку охоче залучаються до практичної роботи: виходять у шкільний двір із пакетами, збирають в них сміття, яке потім сортують на папір, пластик чи метал. Далі зібрані речі використовуються школярами, як навчальний матеріал [9]. Наприклад, на уроках математики його вимірюють, зважують, а на уроках мистецтв – перетворюють у красиву річ. Для того, щоб розвинути в маленьких учнів критичний погляд на екологічну ситуацію в країні, вчителі часто водять їх до магазинів, на вулиці, вокзали, де як відомо не завжди відповідально ставляться до збереження природи [7, 231]. Також, діти з допомогою дорослих саджають дерева біля шкіл, будинків пристарілих, беруть активну участь у природоохоронних проектах, вирощують рослини в приміщеннях, досліджують стан води, ґрунту тощо. Останнім часом популярними засобами екологічної освіти у Великій Британії стають комп'ютерні ігри, моделювання, різноманітна наочність, ЗМІ, фольклор, зразки садово-паркового мистецтва, фітопарки [5, 140].

Досить своєрідною філософією відзначається екологічне навчання та виховання молодих поколінь у Японії. Краса, мистецтво, традиції, релігія, етика та природа утворюють нерозривну єдність у світогляді японців. Природа для них – не просто ландшафт, а жива частинка буття, завдяки якій світ рухається та вдосконалюється. Благоговіння перед природою, її естетичною неповторністю та виразністю стали невід'ємною складовою культури країни Вранішнього Сонця. За даними соціологічних опитувань понад три чверті японців на сьогоднішній день готові поступитися власними інтересами для покращення стану довкілля. Любов до природи японським дітям намагаються прищепити ще змалку, як у сім'ї, так і в різних освітніх установах. Екологічна освіта учнів школи першого ступеня в Японії базується на таких компонентах, як інтерес до знань про навколишнє середовище, розуміння взаємозв'язків між людською діяльністю та довкіллям, відсутність прагнення підкорити природу, свідоме ставлення до екологічних проблем. Вчителі пропонують учням вивчати різні феномени природи, намагаються налаштувати їх на екологічний спосіб життя, фокусують увагу на вирішенні екологічних проблем. У країні ефективно розвивається екотуризм, створюються різноманітні музеї, де молодшим школярам можуть надати інформацію про всілякі природні процеси. Також, будуються спеціальні екологічні школи, в яких діти практично застосовують теоретичні знання про довкілля, екобаланс та охорону природи. Цікаво, що атмосфера у таких закладах є досить гармонійною та дружелюбною, а самі споруди – екологічно чистими. В школах використовують безпечні для природи джерела енергії: сонячну, енергію вітру або води. На кришах будівель висаджують дерева та різноманітні сади. У великих мегаполісах, де учні не мають можливості безпосередньо контактувати з природою, проектується біотопи (місця, в яких можна кожного дня взаємодіяти із довкіллям, досліджувати його, милуватися неповторною красою природи) [11]. Важливе значення в екологічному вихованні дітей надається естетичному культури природи. Молодші школярі можуть годинами милуватися цвітінням сакури, священною

горою Фудзіяма. Значну роль в екологічному вихованні японських дітей відіграють, також, родинні традиції і свята, пов'язані із знаменними явищами природи: ханамі (захоплення квітами), цукімі (милування місяцем), момідзігарі (милування осіннім листям), юкімі (милування тихими снігами) тощо. Сприятливим в екологічному сенсі є й залучення учнів молодшого шкільного віку до мистецтва ікебани (створення квіткових композицій), бонсаю (виращування карликових дерев у горщиках), читання або створення хоку (невеликих віршів, основною темою яких є нероздільна єдність природи та людини на фоні змін пір року) [2]. О. Свистак-Яроцька зазначає, також, про великий вплив на екологічну свідомість японців вчень синто, буддизму, дзен-буддизму, даосизму. Такі вірування допомагають маленьким громадянам виробити стійку природодоцільну позицію й налагодити коеволюційні взаємовідносини з навколишнім середовищем [8, 166].

Значну роль у педагогічні системи Сходу відіграють й ідеї конфуціанства. Г. С. Тарасенко наголошує, що естетична освіта тут взаємопов'язана з етичною та екологічною, передбачає навчання дітей вічних цінностей традиційної культури, формування естетичних уявлень про красу людських стосунків під час вивчення моралі та етики, церемоній і обрядів, образотворчого мистецтва, музики; підпорядкована ідеї неперервності протягом усього життя. Наприклад, своєрідність японських традицій формування естетичної культури особистості пояснюється впливом національної релігії – синтоїзму, яка бере початок у давніх язичницьких віруваннях японців. Буддизм не спричинив руйнування національних традицій естетичного виховання, а збагатив систему естетичних поглядів японців ідеями споглядальності, недовисловленості тощо. Специфіка формування естетичної культури у процесі соціалізації дітей в східній культурі визначається культом дитини, традиційними засобами та формами виховання, серед яких милування різними об'єктами природи, національна архітектура, декоративно-прикладне мистецтво, поезія, театр, обрядові танці, дитячі свята тощо [10].

Різні країни намагаються віднайти ключ до ефективності екологічної освіти підростаючих поколінь. Так у Непалі, незважаючи на економічні труднощі, діють спеціально облаштовані «мобільні школи природи» – мікроавтобуси із зображенням тварин на тлі заходу сонця. В транспорті містяться інтерпретатори природи, навчальні матеріали [4]. В Франції для активізації екологічної освіти практикують використання фотоматеріалів, які відтворюють куточки дикої природи або забруднене середовище.

Не є запереченням те, що екологічні проблеми нині набули світових масштабів, а тому вирішити їх можливо лише спільними зусиллями, стрункою системою екологічної освіти молодих поколінь та вмотивованою природодоцільною політикою держави. Зарубіжні тенденції екологічного навчання та виховання дітей дедалі частіше спрямовують свій погляд на інноватику, натуралізм, емоційну чуттєвість, художньо-мистецьку творчість, духовність, естетику та практичну діяльність. Формування любові до природи, на думку іноземних дослідників, неможливе без усвідомленого ставлення людини до проблем довкілля, без визнання її багатогранної цінності та неповторності. Проаналізовані тенденції екологічної освіти молодших школярів у різних куточках світу дають змогу сказати, що не все ще втрачено, країни мають, можливо й не значні, проте позитивні зрушення в досягненні пієтету між людиною та природою, прилученні дітей до екологічного способу життя. Взаємообмін ефективними еколого-освітніми підходами може стати вагомим фактором подолання глобальної екологічної кризи, формування світлого, гуманістичного майбутнього на планеті Земля.

Список використаних джерел:

1. Борін К. А. Шляхи формування екологічної свідомості в учнів у школах Німеччини / К. А. Борін // Духовність особистості. - 2012. - Вип. 3. - С. 17-22.
2. Гулицька Т. Художній світ хоку Мацуо Басьо. Одухотворення природи – характерна ознака японської культури [Електронний ресурс]. - Режим доступу :http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:Fh_-H4zo3F0J:chervone-hay.edukit.kr.ua.
3. Jeronen E. Environmental Education in Finland – A Case Study of Environmental Education in Nature Schools / E. Jeronen, J. Jeronen, H. Raustia. // International Journal of Environmental and Science Education. – 2009. – Vol. 4, №1. - P. 1-23.

4. WCN Celebrates 10 Years of Environmental Education with a Book Launch [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.skovdykerne.dk/dfe/news/10-year-environmental-education/>.
5. Лук'янова Л. Б. Зарубіжний досвід екологічної освіти / Л. Б. Лук'янова // Професійно-художня освіта України: зб. наук. праць / [ред. кол. Зязюн І. А., Радкевич В. О., Чепурна Н. М. та ін.]. – Черкаси, 2008. – Вип. 5. – С. 137-145.
6. Направления природоохранной деятельности [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://helpiks.org/8-6321.html>.
7. Николаева С. Н. Теория и методика экологического образования детей : учебное пособие / С. Н. Николаева. – М. : Издательский центр «Академия», 2002. – 336 с.
8. Свистак-Яроцька О. Концепція природи в релігійній та філософсько-етичній думці Японії як основа особливого ставлення японців до природи / О. Свистак-Яроцька // Педагогічний дискурс. – 2016. – №20. – С. 160-167.
9. Cjmbcr M. Networking in environmental education [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <https://books.google.com.ua>.
10. Тарасенко Г. С. Проблеми виховання дошкільників у контексті інвайроментального підходу / Г. С. Тарасенко // Актуальні проблеми дошкільної та початкової освіти в контексті європейських освітніх стратегій : збірник матеріалів науково-практичної конференції викладачів і студентів / за ред. Г. С. Тарасенко. – Вінниця : Корзун Д. Ю., 2013. – Вип. 2. – С. 8-14.
11. Тихоцкая И. Не погибнуть под кучей мусора: о некоторых особенностях экологического образования в Стране восходящего солнца [Електронний ресурс]. - Режим доступу : http://www.stf.ru/material.aspx?CatalogId=221&d_no=75627#.WacqsdLyjIX.
12. Шульженко А. К. Воспитание эстетического восприятия окружающей среды в европейских странах / А. К. Шульженко // Экологическое образование. – 2005. – №2. – С. 29-33.

ПІДВИЩЕННЯ ЗАЦІКАВЛЕНОСТІ БАТЬКІВ В АКТИВІЗАЦІЇ ФІЗИЧНОЇ АКТИВНОСТІ ДІТЕЙ

М.Юрчак, А.Головатюк, В.Бацінко, здобувачі ступеня вищої освіти «магістр»

Науковий керівник: Н.О.Пахальчук, кандидат педагогічних наук, доцент

Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського (Україна)

INCREASING PARENTS' INTEREST IN ACTIVATING PHYSICAL ACTIVITY OF CHILDREN

M.Yurchak, A.Holovatyuk, V.Batsinko, master's student

Vinnitsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University (Ukraine)

Анотація. В статті представлені етапи роботи з батьками з досліджуваної проблеми. Автори визначають ефективні форми освітньої роботи.

Ключові слова: дошкільники, фізичне виховання, зацікавленість батьків, фізична активність.

Abstract. The article presents the stages of working with parents on the problem under study. The authors identify effective forms of educational work.

Keywords: preschool children, physical education, parents` interest, physical activity.

Важливою складовою гармонійно розвиненої особистості є фізична досконалість, міцне здоров'я, загартованість, рухові якості (спритність, сила, витривалість, гнучкість, швидкість тощо). Вирішення оздоровчих завдань неможливе без безпосередньої участі батьків. Таким чином, обов'язковим є встановлення співпраці закладу дошкільної освіти і родини в питаннях наступності у вихованні, фізичному розвитку, фізичної досконалості, оздоровлення, залучення дітей та членів сімей до здорового способу життя тощо. Так, система здоров'язбереження повинна бути зрозумілою не тільки педагогічним працівникам, а й батьками. В центрі роботи зі здоров'язбереження дітей повинен знаходитися не лише заклад дошкільної освіти, а й сім'я, адже ці дві соціальні структури в основному і визначають рівень здоров'я підростаючої особистості.

Аналіз літературних джерел виявив [1-7 та ін.], що для успішної співпраці з сім'ями працівники ЗДО здійснюють інформаційний пошук сучасних (інноваційних) технологій у роботі з батьками; розробляють плани проведення для батьків консультацій, майстер-класів, днів відкритих дверей, днів добрих справ; готують та проводять дозвілля і свят, відкриті заняття; готують батьківські куточки, папки-пересувки, стінгазети, кошики для пропозицій;